

Mitt våtfluefi

Ørreten har ikke forandret seg, heller ikke ørretens matvaner eller våtfluene, bare fluefiskeren! Det kan være viktig å huske, mener Fritz Harald Halvorsen, som har fisket en mannsalder med våtfluer. AV FRITZ HARALD HALVORSEN

FOTO: KJELL HARANGEN

001 Når overflatevannet er sommervarmt badevann, da står fisken dypt i tjern og innsjø. En slik dag fisker jeg gjerne med hurtigsynkende snøre med lang fortom og våtfluer.

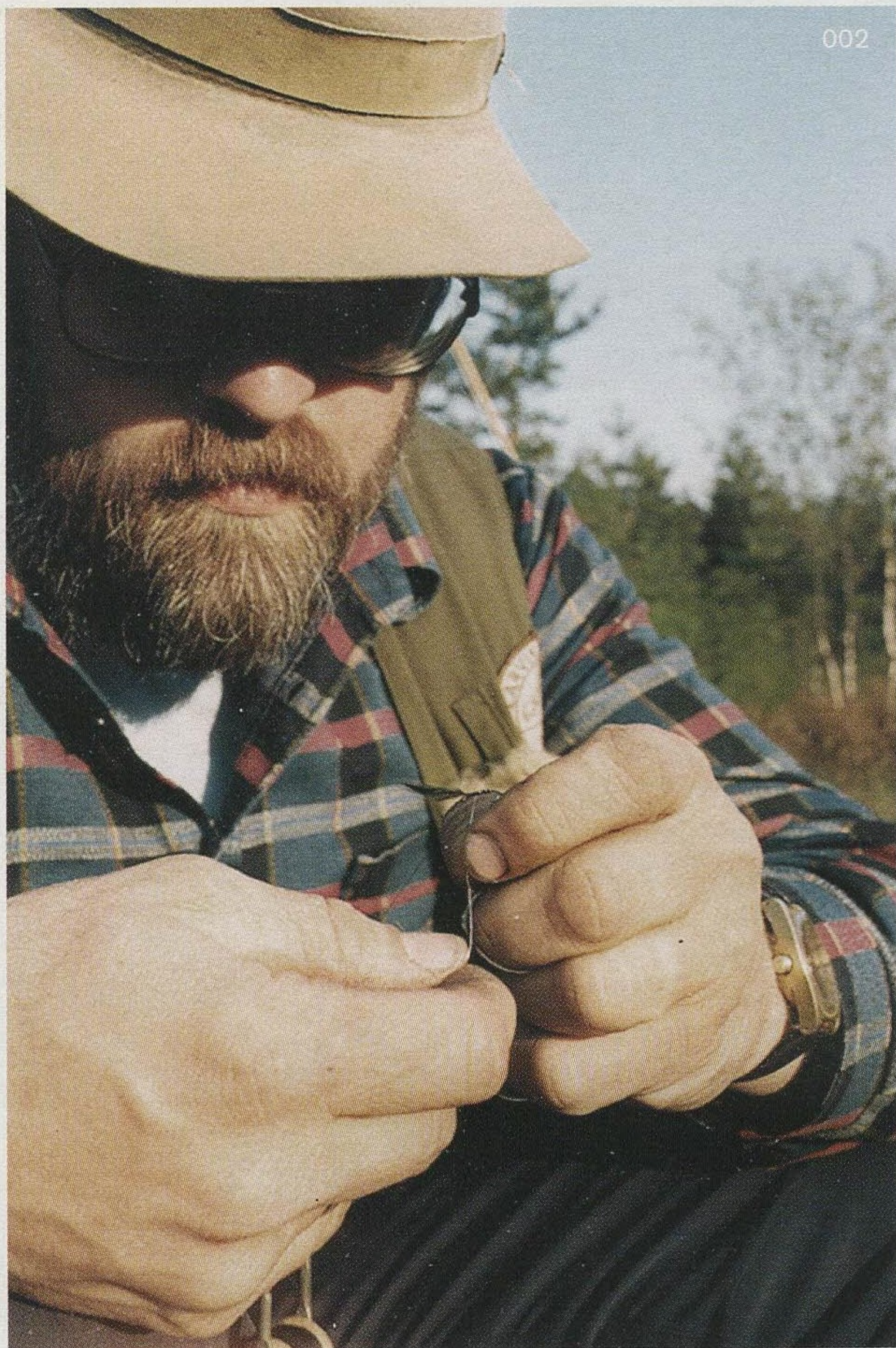
SOMMEREN 1960 FIKK jeg min første fluestang. Det var en tredelt splitcanestang, en Nidelv 9 fot produsert av firmaet Asbjørn Hørgård i Trondheim. Med denne stangen fikk jeg den første introduksjonen til fluefiske av min far. Fluesnellen og snøret mitt var noe enklere enn det han hadde kjøpt til seg selv, men et parallelt snøre klassifisert til E og en fin messingmarksnelle var godt nok for meg. Far sjøl hadde et brunt HCH snøre og en ny Dam fluesnelle. Gedigne saker.

FØRSTE TUREN

Det var nedstrøms våtflue som var fluefiske. Bare det. Og det var sorte små fluer som fanget de første ørretene. Black Gnat eller Zulu Silver må det ha vært. De var sorte i hvert fall. Og det var store småfisk mellom 100 og 200 gram. Det var greier, det!

Fiskesnøret mitt, det første, var et PVC plastsnøre fra ABU Svängstad. Mye seinere fikk jeg et silkesnøre. Det første snøret var mykt og luktet så spesielt. Lukten har avtatt men snøret har jeg ennå. Mange år seinere arvet jeg også fluefiskeutstyret som pappa kjøpte til seg selv. Snøret er utrolig nok fremdeles like helt og like godt å bruke, meget saktesykkende 47 år gammelt(!) – slå den!

Riktignok har jeg snudd det – det er jo fordelen med et dobbelt avsmalende snøre, men snøret har jo vært med på mange fisketurer til fjells og til skogs, i elv og tjern i mange år. Stengene har brukket og blitt reparert flere ganger. Splitcane er greit sånn. Med litt enkelt utstyr er dette fullt mulig. Men nå er ikke Nidelvstengene lenger i arbeid. De er pensjonerte, men hele. Til tjeneste står andre yngre splicanestenger. Splittet bambus skal det være.

Jeg ønsker å holde fokus på våtfluene og våtflue-

SPLITCANESTENGER

Etter hvert som jeg fikk bedre kjøpeevne, skaffet jeg meg flere fluestenger i splitcane. Det er noe med dette naturmaterialet som gjør at jeg føler meg knyttet til splittet bambus. Kanskje er det minner om agnfiske etter abbor (tryte) eller småtorsk og bergnebb i barndommen? Jeg føler en slags tilhørighet eller forbindelse tilbake til mine egne røtter som fluefisker ved det. Og man skal ikke kimse av sine røtter.

Som stangmateriale synes jeg splitcane passer godt til min holdning til ørretfiske. Det skal være stenger med gode kasteegenskaper, samtidig som det må være mulig med kjapp respons når fisken er der. Dessuten må stengene ha god rygg til å dempe utras. Jeg har dessuten valgt stenger som er tilpassert ulikt fiskemiljø. Det gjelder å ikke være «over-rodded» som Bobby Morrison hos Dermot Wilson skrev i et brev en gang midt på 70-tallet. Splitcaneaksjonen på en god våtfluestang er herlig bedagelig. Fluene skal ikke tørres i bakkastet, men legges våte ut i nytt kast. Dermed fisker de med en gang de tar vannet. Våtfluene skal som regel fiskes våte...

Og i tillegg dette: jeg mener at en god våtfluestang dobler som en god nymfestang, om den klarer å bære et lett snøre.

SILKESNØRER

Takket være en våken kamerat fikk jeg det første

silkesnøret mitt, av type Kingfisher nr 3, innkjøpt i Sør-England. Og det for en billig penge.

Silkesnører må fettes inn for å flyte. Uten fett er silkesnører saktesykende. Innfettet flyter de i vannfilmen selv i regnvær. Ved behov kan de selv-sagt tørkes ved blindkasting, men de flyter når de skal. Silkesnørene er dessuten helt uten minne, helt uten spiral på vannet. Det kreves litt tid til innfetting av snøret før bruk, men en rask omgang med Mucilin på en filtapp er nok.

Etter bruk må fluesnøret alltid tas av snella for å tørke. Silkesnører vinterlagres i vide kveiler, mørkt og tørt. Feilaktig håndtering av silkesnører kan medføre at de blir klebrige. Men det verste som kan skje om snørene blir liggende våte, er faren for råte eller mugg.

KLASSISK KOMBINASJON

Våtfluefiske med splitcanestang og silkesnøre føler jeg blir helhetlig og klassisk riktig. Jeg fisker våtfluene nede i vannmassene i innsjøer og tjern. Som sluk- og spinnerfiskerne presenterer jeg fluene mine der ørreten befinner seg størsteparten av tiden. Å fiske nede i vannmassene, enten med lang fortom eller med synkesnøre, er den teknikk jeg velger når jeg mener det er det rette.

Selvsagt har jeg i perioder fokusert på tørrfluefiske og jeg har vært opptatt av nymfefiske – besnærende som det er å forsøke og imitere døgnfluenymfer under utvikling, klekkende fjær-

myggpupper eller svømmende vårfluepuppe. Men det er mange år siden jeg innså at det slett ikke er nødvendig å pålegge seg kunstige begrensninger når det gjelder å overliste ørreten. Tvert i mot, den største gleden min ved fluefiske er forberedelsen, det å definere mulighetene for ørretfangst.

Ved elvefiske til fjells satser jeg ofte først på våtfluefiske. Førstevalget er gjerne March Brown Silver, dobbelkrok nummer ti.

Denne brune flua med sølv i buken har overlistet mange gilde fisker. Jeg liker at flua er litt tynt dresset, men ellers tradisjonell med rapphøne i hacklet og fasanhøne i vingen. Kroppen liker jeg skal være av metall for å vinne litt ekstra vekt. Av samme grunn velger jeg dobbelkrok. Dermed får jeg god vekt i fortomsspissen.

Flua synker relativt raskt. Av og til bruker jeg våtfluerigg. Det er et sett våtfluer, en endeflue og en eller to opphengere. Som endeflue bruker jeg gjerne March Brown eller March Brown Silver. Noen ganger velger jeg en mørk steinflue etter ligning. Som opphengere velger jeg i blant sorte våtfluer som Butcher eller Zulu Silver, eller en kanskje en brunaktig. Og noen ganger setter jeg sammen en rigg av både våtfluer og nymfe- eller puppeimitasjoner.

TEKNIKK

Som regel starter jeg fisket med smurt silkesnøre eller annet flytesnøre, men jeg har gjerne rigget en

- 002 Min klare favoritt Mallard and Claret. Dette er en våtflue som jeg stoler på under skiftende forhold.
- 003 Det er noe med dette naturmaterialet som gjør at jeg føler meg knyttet til splittet bambus. Kanskje er det minner om agnfiske etter abbor (tryte) eller småtorsk og bergnebb i barndommen?
- 004 Feilaktig håndtering av silkesnører kan medføre at de blir klebrige. Blir snørene liggende våte, er faren for råte eller mugg stor.
- 005 Når som helst på dagen, hvor som helst i vannet, til fjells eller i lavlandet, i skogstjern, på solskinsdager eller i regn, fisker jeg med våtfluer.

arven, fisket med splitcane og silkesnøre

ekstra stang med sakesynkende snøre også. Det gamle HCH snøret gjør fremdeles nytte for seg, sakesynkende som det er. Ved behov skifter jeg til snøre som synker raskere. Det er veldig sjelden jeg gjør dette ved vanlig elffiske, men ved våtfluefiske på tvers av innløpsos kan det være svært nyttig med et snøre som rask fører fortom og flue ned under den raske overflatestrømmen. Dermed kommer fluene kjapt ned til der fisken står.

Jeg fisker gjerne Mallard and Claret på utløpsos i seine nattetimer til fjells, der stille vann dreneres ut i elven. Da er det varsomt fiske like under overflaten med synkende fortom og flytende snøre når utoiset skinner kveldsblankt og ørreten vaker varsomt.

Når som helst på dagen, hvor som helst i vannet, til fjells eller i lavlandet, i skogstjern, på solskinsdager eller i regn, fisker jeg med våtfluer. Min klare favoritt til slikt fiske er Mallard and Claret. Dette er en våtflue som jeg stoler på under skiftende forhold. Jeg har hatt mye glede av å fiske med denne i krokstørrelser fra nr 8 til 14. Størrelsen varierer etter forholdene. En tier eller tolv er regnplaskdag i skogstjern, dratt raskt i overflaten har regelmessig gitt gode resultater. Mallard and Claret bruker jeg klassisk bundet, tynt dresset med Claret – farget selull, smekker, oval tinsel av

gullfarget metall (for tyngdens skyld). Et par tårn mørkebrunt hønehackle, og en slank vinge av brun brystfjær fra stokkand. Noen stråler fra Gullfasan nakkefjær hører med som hale. Jeg synes det er viktig å være sparsom med materialet. Flua skal synke kjapt, samtidig som den skal holde på fuktigheten. Ved behov kan flua selvsagt settes inn med Sinkmix – eller annet synkemiddel av noe slag, og gjerne ettersmøres med slim fra ørretflanken, om det finnes en fisk i kurven.

Når overflatevannet er sommervarmt badevann, da står fisken dypt i tjern og innsjø. En slik dag fisker jeg gjerne med hurtigsynkende snøre med lang fortom og våtfluer. Da frister jeg ørreten med krok 8 og 10 og gjerne med våtfluerigg. Da fisker jeg med maksimalt tre fluer på fortommen. Også under slike forhold hender det at jeg setter på en March Brown Silver eller Gold som endeflue (eller en tynt dresset eller nedklippet Muddler Minnow), men som nederste opphenger bruker jeg gjerne en Mallard and Claret og kanskje en svart eller brun våt busteflue som øverste opphenger.

DEBATT OG REFLEKSJON

Jeg synes det er behov for reflekterte holdninger til fluefisket. Det er jo fra så mange hold en hører om hvor uovertruffen imitasjonsfiske er. Trolig tar

ørreten kreasjonene våre fordi den forledes til å tro at de er spiselige.

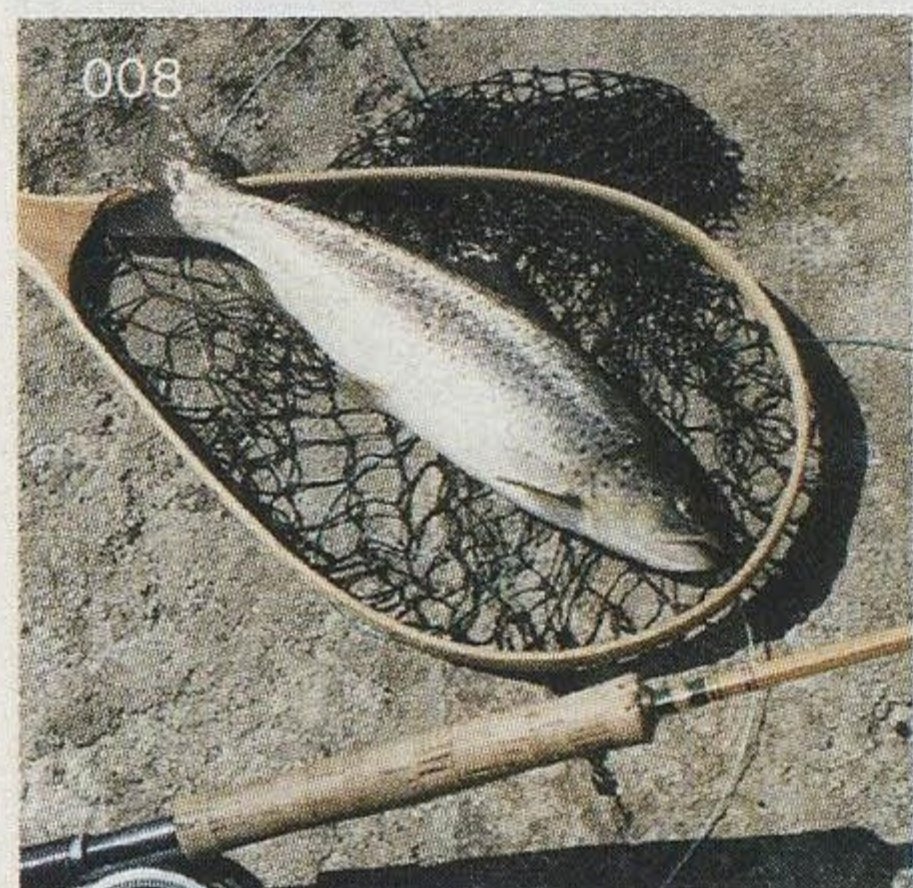
Etter hvert erkjente jeg at blant de gamle våtfluene finner jeg gode «imitasjoner» som jeg kan bruke i mitt ørretfiske. Før fisket jeg våtfluene fordi de var gode fiskefangere, gamle kjenninger som jeg trodde på. Nå går jeg tilbake til March Brown og Mallard and Claret og kaller dem etterligninger av klekkende våtflue til bruk når ørretene er gjerne etter klekkende insekter. Jeg fisker dem med flytesnøre på nymfemanér, og jeg får ørreter på Mallard and Claret også når jeg fisker dem slik, ikke bare når de blir fisket på klassisk våtfluevis!

Som gode illusjoner av våtfluer, frittlevende ved bunnen eller klekkende oppe ved overflaten, bruker jeg like gjerne March Brown med ull- eller metallkropp som velkjente, velprøvde våtflue-mønstre. Likeledes bruker jeg representasjoner av for eksempel våtfluen R. Nubila fisket på tvers nedstrøms i elv, på riktig våtfluemanér, og gjerne med synkesnøre, akkurat som jeg fisker en March Brown Silver. Og det fungerer utmerket

Det samme kan sies om tynnkroppede våtfluer med et sparsomt hackle fisket i vannskorpen etter vakende fisk som tar fjærmygg. De er ypperlige fiskefangere. Disse går like så godt som noen «nøyaktig» etterligning av fjærmyggen som ørreten gasser seg i. Å våtfluefiske med «steinfluennymfen» Montana på synkesnøre, er å dra en våtflue gjennom vannet. Men det er et imitasjonsfiske (nymfe-

007

006 At ørreten faller for de gamle, gode klassikerne skulle være godt bevist. Her er et lite knippe fisk som ikke var så modernistiske av seg.

007 Den største gleden min ved fluefisket er forberedelsen, det å definere mulighetene for ørretfangst.

008 Fin fangst!

«For meg er det metoden og ikke mønsteret...»

fiske) dersom den fiskes som imitasjon av steinfluer i drift gjennom vannmassene i ei stri elv eller som etterligning av øyenstikkere i rykkevis bevegelse i stille vann. Det står derfor klart for meg at det er metode og ikke mønster som avgjør om det er nymfefiske eller våtfluefiske.

DET SKJER I THORAX

Ettersom klekkere, som altså er insekter i stadiet mellom vannlevende- og flyvende innsekt, er i forvandling fra et klart definert stadium til et annet, vil også dets utseende være i forvandling. Karakteristiske detaljer utviskes og utseende endrer seg. Derfor tror jeg også at fluer vi bruker til å lokke ørreten med i en slik situasjon, slett ikke bør ha annet å vise seg fram med enn et uklart omriss av ben og kropp, kanskje med antydning av et brystparti. Det er jo der i thorax det som regel skjer en større forandring. Dette er trekk som vi bør etterstrebe ved bindestikka.

Det finnes en gammel, interessant tradisjon som jeg synes det er verd å nevne i denne sammenhengen. Jeg tenker på arven fra skotske og nordengelske fluemønstre. Disse har tatt opp i seg både gamle tradisjoner fra våtfluefiske og kunnskapen om at kanskje det viktigste er å forføre fisken med fine fluer, fri for finesser, men fulle av liv. Jeg tenker kort og godt på de bløthackledede våtfluene. Disse fluene, «North Country spiders» eller «Soft-hackle

flies» som de kalles på morsmålet, etterligner på en enkel måte det livaktige i forbildet. Jeg bruker disse våtfluene til ulike fiskesituasjoner, men særlig i urolig stømmende vann, for eksempel til fjells. Fluene bindes med forskjellige bløte hackler og med en silke- eller dubbingkropp. Tradisjonelt skal det benyttes natursilke, type Gossamer som bindetråd. Dubbingkroppen skal være meget lett dresset med naturmateriale. Hacklefjærene er hentet fra rygg, nakke eller brystet, eller også kan det være fjær fra «skulderkanten» av vingen. Nettopp det at hacklet er så mykt gjør det så livaktig. Dette tror jeg er med på å gjøre fluene til hva de er, gode fiskefangere. Fluene bindes tradisjonelt sett på litt tunge kroker, som de gamle Partridge type A eller Mustad type 3906. I følge tradisjonen skal det være en kort kropp på disse fluene, kanskje bare to tredjedeler nedover krokstammen eller altså til omtrent rett opp for krokspissen.

Hacklet bindes veldig sparsomt inn, med ett til et par tårn. Det ser puslete ut, og det er nettopp det som skal etterstrebes. Fisket i strømmen, oppstrøms eller nedstrøms, gir fluene et levende uttrykk av klekkere. En variant av disse fluene har navn etter W.C. Stewart (The Practical Angler 1857). «Stewart-stil» vil si at hacklet surres på palmervis, fra hode mot krokboøy. Noen anbefalte favoritter er: Partridge and Orange, Dark Watchet, Black Spider, og Waterhen Bloa.

HVA SKAL TIL?

Ørreten har ikke forandret seg, heller ikke ørretens matvaner eller våtfluene, bare fluefiskeren!

Jeg liker å fiske med våtfluer. Det er noe med fisketeknikken som appellerer. Likeledes har jeg stor glede av de vakre fluene som jeg synes det er fint å sette sammen ved bindestikka. Jeg liker å plukke dem ut av boksen ved vannet, vel vitende om at jeg er med på å holde gamle tradisjoner i hevd. Jeg liker å tenke at jeg ser en sammenheng mellom de tradisjonelle fluene og moderne tankesett rundt bruk av ulike fluemønstre. Med det mener jeg at det enten er å søke imitasjoner eller en mer impresjonistisk innfallsvinkel. Jeg liker tempoet, det bedagelige rundt det å fiske med våtfluene, å ta seg tid til å la dem synke ned i ørretens verden.

Dessuten setter jeg særlig pris på å tre et silkesnøre gjennom stangringene på en splitcanestang, kjenne tyngden og spennet under kastet og lyden av silkesnøret gjennom stangringene. Kastelengden må kompenseres med forsiktig adferd ved bredden for å komme på kastehold overfor ørreten, men jeg tror på at dette er med på å tilføre en annen dimensjon til mitt fiske. Fluefiske skal ikke være konkurranse. Fluefiske er levemåte. Derfor ønsker jeg å holde fokus på våtfluene og våtfluearven, våtfluefisket, fisket med splitcane og silkesnøre; minnene om mitt opprinnelige fluefiske med de vakre våtfluene, de kjente arvestykkene fra Mustads gamle plansjer.

Klassikere for nye lesere

Her er noen klassiske våtfluer. Ørretfluer som jeg finner det særlig gledelig og nyttig å ha i boksen. Jeg pleier å ha mange av hver – i forskjellige krokstørrelser.

MARCH BROWN

Denne er verdensberømt flua har aner tilbake til 1600 tallet. Våtflua «alle» kjenner, enten de er fluefiskere eller ikke. Mønsteret er en god etterligning av brunspraglete vårluer og av marflo. Opprinnelig var den ment å skulle representere en brunspraglete døgnflue. Arten finnes ikke i Norge, men mønsteret fanger fisk likevel det! Den fisker godt både på bunnen og i overflaten og kan trygt anbefales til bruk i elv og i tjern. Er du i tvil om hva fisken spiser, kan March Brown være svaret, den har et generelt «spiselig» utseende som er uimotståelig for ørret. Flua er bundet med hareøreull i kroppen. Flua fisker jeg gjerne som opphenger eller endeflue.

MARCH BROWN SILVER OG MARCH BROWN GOLD

Disse fluene blir litt tyngre (om vi bruker metall-tinsel og ikke plasttinsel) enn originalflua med hareøredubbing i kroppen. Jeg varierer mellom sølv- og gullkropp på disse fluene. I solskinn kan det være slik at gullkoppvarianten er best. Sølvkroppvarianten synes jeg er fin når det er litt gråvær. Men jeg foretrekker sølvflua i dobbelkrok, da den skal dypere i vannmassene. March Brown Gold fisker jeg helst enkel på tvers av strøm i elv eller i innos, alene på fortommen, eller som endeflue i sett. Ofte fisker jeg dem i kombinasjon med en klekkende vårlueimitasjon (min egen HSP = Hare's Sedge Pupa, også kjent som Hatching Sedge Pupae) eventuelt med March Brown eller Mallard and Claret. Jeg tror sølv- og gullglimt imiterer refleksene fra kroppen på en klekkende vårlue. Alle March Brown variantene fisker jeg sakte.

MALLARD & CLARET

Etter manges mening er dette en av de tre viktigste våtfluene. Det er et gammelt klassisk fluemønster som kan spores nesten 150 år tilbake i tid. En mørk flue som minner godt om vårluer under oppstigning. I store krokstørrelser til fjells, er den en sikker flue for fine fangster av ørret, både i vann og elv. Mallard and Claret er også interessant i lavlandet under vårlueklekking. Jeg har hatt moro av å bruke den under stritt regnvær flere ganger. Stor fart i vannskorpa har den gitt meget bra fangster. Ellers fisker jeg den rolig og med korte tak, av og til 8-talls tørt – handtwist. Selv fisker jeg den helst i krok 6-12. Den minste også i dobbelkrok. De minste krokstørrelsene er best på vår og forsommer. Den er god både som endeflue og som opphenger.

BLACK GNAT

Her er enda et gammelt velkjent mønster. Det er en god flue når ørreten går etter små eller store sorte fluer. Det er en god fjellflue og den er god i nærområdene våre, særlig tidlig på året. Utover i sesongen bruker jeg den midt på dagen og om kvelden. Det nødvendig å variere mellom små og store krokstørrelser. Folk kjenner flua som en god tørrflue, men da utstyrt med hanehackler og halefibre, eller bundet som fallskjermhackleflue. Som våtflue bør Black Gnat være utstyrt med stærhackle, bundet på tradisjonelt vis og i små krokstørrelser. Flua kan imitere klekkende fjærmygg og er effektiv når disse klekker. Våtfluen Black Gnat fiskes best med sakesynkende snøre eller flytesnøre hvor fortom og flua synker sakte. Den tas inn med rolige jevne bevegelser, ja, gjerne meget sakte inntaking. Prøv den gjerne som øverste opphenger i sett med flere fluer.

ZULU SILVER

Dette er ei tradisjonell velkjent og god våtflue. Det finnes vel knapt den fluefisker i Norges land som ikke har noen eksemplarer i flueboksen. Jeg synes den fungerer bra i små krokstørrelser (nr 14 – 18) når jeg fisker etter ørret som er mest opptatt av å spise fjærmygg i april og mai. Men den er jo likeledes god når den fiskes i fjellelver og vann seinsommers. Den kan med fordel også bindes på dobbelkrok nr 14, brukt som toppopphenger. Flua gir et brukbart inntrykk av sorte vanninnsekter, blant annet fjærmyggpupper. Dessuten gir hacklet inntrykk av liv, og kroppen gir gode refleks. Den røde haledusken frister kanskje litt ekstra. Noen bruker å skifte til fluoriserende hale om vannet er grumsete gult.

GREENWELLS GLORY

Greenwells Glory er et gammelt mønster fra attenhundretallet. Flua knytes på fortommer over hele verden. Den velges i troen på at den etterligner næringsdyr ørreten jakter på. Kanskje er den ment å etterligne døgnfluer? Den kan ha noe til felles med oliven døgnfluer, både som subimago og nymfe. Som fiskefanger er Greenwell's Glory viden kjent. Den fiskes jo også som tørrflue, men opprinnelig var det som våtflue fisket i elv den ble berømt. Som våtflue fiskes den i dag både i elv og tjern. I stille vann fisker jeg den i overflaten og på grunt vann under sakte inntaging.